

Pöytäkirja

11.9.2023

VN/10384/2019

VN/10384/2019-VM-474

Hankkeen ohjausryhmän kokous 5-2023

Valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihanke

Aika Perjantai 8.9.2023, klo 12-14

Paikka Etäkokous

Läsnä Vesa Lipponen VM puheenjohtaja
 Jouko Narikka VM varapuheenjohtaja
 Tuula Lybeck VM ohjausryhmän sihteeri
 Max Hamberg VNK
 Matti Hyytinen MMM
 Altti Iiskola LVM
 Aleksi Karvonen OM
 Lassi Kauttonen STM
 Kalervo Koskimies OKM
 Tiina Kotonen-Pekkanen YM
 Ramses Malaty UM
 Esko Mustonen VM
 Petri Saarukka PLM
 Suvi Savolainen VM

Esittelijät:

 Elise Pekkala, TEM
 Mikko Lehtonen, VM
 Merja Salmi, VM
 Leena Rantala, VM
 Mari Näätsaari, Valtiokonttori
 Anu Mäkinen, Valtiokonttori
 Antti Seppänen, Valtiokonttori

Muut kutsutut:

 Ulla Suomela, Valtiokonttori
 Jaana Walldén, VM
 Marita Virtanen, VM
 Joose Niemi, Valtiokonttori

Poissa:

 Johanna Herrala SM
 Outi Luoma-Aho VM
 Olli-Pekka Rissanen VM
 Päivi Tommila TEM
 Timo Laitinen VK (ohjausryhmän asiantuntijajäsen)

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Puhelin
Telefon
Telephone
Faksi
Fax
Fax
s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

 PL 28
 00023 Valtioneuvosto

 Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

 0295 16001
 +358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2 Kokouksen työjärjestys

Hyväksyttiin 1.9.2023 päivätty esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

3 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen (4/2023) pöytäkirja.

4 Yritysjaoston raporttiluonnos ja valmistelun eteneminen

Elise Pekkala ja Mikko Lehtonen esittelivät yritysjaoston raporttiluonnoksen ja valmistelun etenemisen.

Keskustelussa esille nousseet asiat:

Todettiin, että valtionavustuslain kehittäminen nousi esiin erityiskysymyksenä yrityksille myönnettäviä valtionavustuksia ja niihin liittyviä käytäntöjä selvitettäessä. Jos valtionavustuslakia aletaan uudistaa, päällekkäistä sääntelyä on vältettävä. Yritysjaosto ei ota raporttiluonnoksessaan erikseen kantaa säädösten lainsäädäntötekniiseen sijoituspaikkaan valtiontuista säädettäessä. Lisäksi todettiin, että EU:n valtiontukisäännöt ja EU-toimintaympäristönä sekä yrityksiä koskevat vaateet valtionavustuksia myönnettäessä ovat erityispiirteitä tässä hakijaryhmässä.

Muistutettiin, että valtionavustushanke esittelee hakijaryhmäkohtaiset selvitykset ja niiden kehittämisehdotukset kaikille avoimessa tilaisuudessa 19.9.2023: <https://vm.fi/tapahtumat/2023-09-19/valtionavustushankkeen-tilanne-katsaus>

5 Hallinnointiopus

Merja Salmi esitteli hankkeen lainsäädäntöjaostossa valmistellun Valtionavustusten hallinnoinnin perusteita ja hyviä käytäntöjä -oppaan taustaa, tavoitteita ja sisältöä.

Keskustelussa esille nousseet asiat:

Valtionavustusten hallinnoinnin perusteita ja hyviä käytäntöjä -opas koettiin erittäin tarpeelliseksi, ja sen valmistelua kiitettiin. Todettiin, että opas on tarkoitus julkaista syyskuun loppuun mennessä valtiovarainministeriön julkaisusarjassa. Opas on tarkoitus julkaista myöhemmin erikseen verkko-julkaisuna, jotta valtionapuviranomaisten on helppo käyttää sitä työnsä tukena, ja jotta opasta on tarvittaessa helppo päivittää.

Opas julkaistaan valtionapuviranomaisten käyttöön 27.9.2023 valtionavustushankkeen järjestämässä tilaisuudessa: <https://vm.fi/tapahtumat/2023-09-27/valtionavustusten-hallinnointia-koskevan-oppaan-julkaiseminen>

6 Valmistelusuunnitelma: Automaatio ja tekoäly valtionavustustoiminnan digitaalisissa palveluissa

Leena Rantala ja Tuula Lybeck esittelivät valmistelusuunnitelman.

Päätöksenteko: Ohjausryhmä päätti perustaa ohjausryhmän jäsenistä sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin asiantuntijoista muodostettavan pienryhmän, joka laatii valtionavustushankkeen aikana taustaselvityksen automaation ja tekoälyn mahdollisuuksista valtionavustustoiminnassa ja yhteisissä valtionavustustoiminnan digitaalisissa palveluissa.

Pienryhmään nimettiin seuraavat henkilöt; pienryhmää on mahdollista täydentää myöhemmin.

- Vesa Lipponen, valtiovarainministeriö, puheenjohtaja
- Leena Rantala, valtiovarainministeriö, sihteeri
- Joose Niemi, Valtiokonttori
- Marita Virtanen, valtiovarainministeriö
- Tuija Laukkanen, maa- ja metsätalousministeriö
- Kalervo Koskimies, opetus- ja kulttuuriministeriö
- Lassi Kauttonen, sosiaali- ja terveysministeriö
- Ramses Malaty, ulkoministeriö

Keskustelussa esille nousseet asiat:

Taustaselvityksen aloittaminen koettiin tärkeänä asiana. Todettiin, että moni tekoälyyn liittyvä asia kehittyy tulevina vuosina, minkä takia automaatiota ja tekoälyä on tarpeen tarkastella valtionavustustoiminnassa koko hallitusohjelmakauden. Tekoälyn sääntely on esimerkiksi iso aihe sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Toisaalta moni muu

toimija, kuten tarkastusyhteisöt, pohtii automaation ja tekoälyn hyödyntämistä, mikä on hyvä ottaa huomioon taustaselvitystä tehtäessä. Valtionavustushankkeessa tehtävä selvitys toimii hyvänä alkukartoituksena ja esiselvityksenä valtionavustustoiminnan ja digitaalisten palveluiden kehittämisen jatkamiseksi.

7 VK-tilannekatsaus

Anu Mäkinen, Antti Seppänen ja Mari Näätsaari esittelivät Valtiokonttorin tilannekatsauksen, joka sisälsi sovitusti myös tietosuojan ja tietoturvan toimeenpanon tilannekatsauksen.

Keskustelussa esille nousseet asiat:

Valtionavustustoiminnan digitaalisten palveluiden toiminnallisuuksien versioiden kehittämiseen toivottiin vielä tarkempaa näkyvyyttä, jotta asiat voidaan ottaa huomioon valtionapuviranomaisissa. Sen lisäksi toivottiin, että valtionapuviranomaiset voivat osallistua projekteineen vaatimusten määrittelyyn ja em. versioiden tarkentamiseen. Valtiokonttori lisää yhteiskehittämistä, mikä vastaa osaltaan molempiin valtionapuviranomaisten toiveisiin.

Todettiin, että valtionavustustoiminnan digitaalisten palveluiden kehittämisen riittävät resurssit on varmistettava ensi vuodellekin, jotta tarvittavat ominaisuudet ja toiminnallisuudet saadaan valmiiksi. Valtiokonttori jatkaa valtionavustuspalveluiden jatkuvaa kehittämistä lakisääteisten tehtäviensä perusteella.

Valtionapuviranomaisia kannustettiin osallistumaan syksyn valmennuksiin ja uuteen mentorointiohjelmaan, jotka edistävät toiminnan muutosta ja tukevat digitaalisten palveluiden käyttöönottoa. Valmennukset jatkuvat hankkeen päättymisen jälkeenkin, mutta konseptia tarkennetaan vielä.

Lisäksi ehdotettiin, että tietosuojaa koskevia ja esimerkiksi yhteisrekisterinpitäjyyteen liittyviä asioita käsiteltäisiin valtioneuvoston tietosuojaverkostossa tai vastaavassa yhteistyöfoorumissa Valtiokonttorin ja valtionapuviranomaisten kahdenkeskisten keskustelujen rinnalla.

8 VM:n sekä hankkeen tehtävien ja riskien tilannekatsaus

Tuula Lybeck ja Vesa Lipponen esittelivät valtiovarainministeriön sekä valtionavustushankkeen tilannekatsauksen ja riskit.

Keskustelussa esille nousseet asiat:

Todettiin, että valtiovarainministeriössä jatketaan keskustelua siitä, mikä ministeriön rooli on ja mitkä sen tehtävät ovat valtionavustustoiminnan kehittämisessä valtionavustushankkeen jälkeen. Valtionavustushankkeen loppuseminaari järjestetään 15.11.2023: <https://vm.fi/tapahtumat/2023-11-15/valtionavustushankkeen-loppuseminaari>.

Todettiin, että pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa esitetään kuntien rahoituspohjan uudistamista, missä viitataan myös valtionavustuksiin: ”Kuntien saamien valtionosuuksien yleiskatteellisuus säilytetään ja kuntien tehtävien rahoitusta vahvistettaessa painotetaan yleiskatteellisia valtionosuuksia valtionavustusten sijaan. Järjestelmän tulee olla laskennallinen, selkeä ja vahvistaa kunnallista itsehallintoa omavastuisuuden lisäämisellä.” Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen on asettanut (asiaan liittyen) kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistuksen valmistelua varten valmisteluryhmän toimikaudelle 31.8.2023-31.12.2025 (<https://vm.fi/-/kuntien-peruspalvelujen-valtionosuusjarjestelmaa-uudistetaan>).

9 Muut asiat

Ei muita asioita.

10 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen.

Seuraavat ohryn kokoukset:

- 6/2023: to 5.10.2023 (klo 12-14)
- 7/2023: to 23.11.2023 (klo 13-14.30)
- 8/2023: pe 15.12.2023 (klo 9-11.30, läsnätilaisuus)

Pöytäkirjan vakuudeksi, Tuula Lybeck

Jakelu Ohjausryhmän jäsenet

Tiedoksi Hanketiimi VM-VK
Hankeikkuna